DIAMOND MOUNTAIN DIAMOND MOUNTAIN UNIVERSITY

संस्कृत

ADVANCED SANSKRIT
PART 2

WEEK THREE

DIAMOND MOUNTAIN UNIVERSITY

Advanced Sanskrit, 1
Brian Smith (Ven. Sumati Marut) (brian.smith@ucr.edu)

Winter Term, Class Schedule

WEEK THREE: Tuesday, Feb. 15, 2007 1:00 – 4:00 PM

A. Quiz covering future system
B. Review of homework from class 2
C. Overview of causative conjugation (Whitney, #1041-1052)
D. Introduction to Arya Nagarjuna's मूलमध्यमककारिका, chapters 11 and 12

HOMEWORK FOR WEEK THREE:

1. Review the causative conjugation in Whitney ((Whitney, #1041-1052)

2. For each of the verses below from Arya Nagarjuna's मूलमध्यमककारिका, provide a word by word English translation. In addition, identify for each word what grammatical part of speech it is. If it's a noun, identify its gender, case, and number (e.g., सद्भूतः, masculine, nominative, singular). If it's a verb, identify its verbal root, tense, voice, person and number (e.g. करोति, third person singular, present parasmaipadi, active, from the root कृ).

पूर्वापरकोटिपरीक्षा नामैकादशमं प्रकरणं

पूर्वा प्रज्ञायते कोटिर्नेत्युवाच महामुनिः।
संसारो ऽनवराग्रो हि नास्यादिर्नापि पश्चिमं ॥ १

नैवाग्रं नावरं यस्य तस्य मध्यं कुतो भवेत्।

तस्मान्नात्रोपपद्यन्ते पूर्वापरसहक्रमाः॥ २

पूर्वम् जातिर्यदि भवेज्जरामरणमुत्तरं।

निर्जरामरणा जातिर्भवेज्जायेत चामृतः ॥ ३

पश्चाज्जातिर्यदि भवेज्जरामरणमादितः।

अहेतुकमजातस्य स्याज्जरामरणं कथं॥ ४

न जरामरणेनैव जातिश्च सह युज्यते।

म्रियेत जायमानश्च स्याच्चाहेतुकतोभयोः॥ ५

यत्र न प्रभवन्त्येते पूर्वापरसहक्रमाः।

प्रपञ्चयन्ति तां जातिं तज्जरामरणं च किं॥ ६

कार्यं च कारणं चैव लक्ष्यं लक्षणमेव च।

वेदना वेदकश्चैव सन्त्यर्था ये च के चन॥ ७

पूर्वा न विद्यते कोटिः संसारस्य न केवलं।
सर्वेषामपि भावानां पूर्वा कोटी न विद्यते॥ ८

दुःखपरीक्षा नाम द्वादशमं प्रकरणं

स्वयं कृतं परकृतं द्वाभ्यां कृतमहेतुकं।
दुःखमित्येक इच्चन्ति तच्च कार्यं न युज्यते॥ १

स्वयं कृतं यदि भवेत्प्रतीत्य न ततो भवेत्।
स्कन्धानिमानमी स्कन्धाः संभवन्ति प्रतीत्य हि॥ २

यद्यमीभ्य इमे ऽन्ये स्युरेभ्यो वामी परे यदि।
भवेत्परकृतं दुःखं परैरेभिरमी कृताः॥ ३

स्वपुद्गलकृतं दुःखं यदि दुःखं पुनर्विना।
स्वपुद्गलः स कतमो येन दुःखं स्वयं कृतं॥ ४

परपुद्गलजं दुःखं यदि यस्मै प्रदीयते।

परेण कृत्वा तद्दुःखं स दुःखेन विना कुतः॥ ५

परपुद्गलजं दुःखं यदि कः परपुद्गलः।

विना दुःखेन यः कृत्वा परस्मै प्रहिणोति तत्॥ ६

स्वयं कृतस्याप्रसिद्धेर्दुःखं परकृतं कुतः।

परो हि दुःखं यत्कुर्यात्तत्तस्य स्यात्स्वयं कृतं॥ ७

न तावत्स्वकृतं दुःखं न हि तेनैव तत्कृतं।

परो नात्मकृतश्चेत्स्याद्दुःखं परकृतं कथं॥ ८

स्यादुभाभ्यां कृतं दुःखं स्यादेकैककृतं यदि।

पराकारास्वयंकारं दुःखमहेतुकं कुतः॥ ९

न केवलं हि दुःखस्य चातुर्विध्यं च विद्यते।

बाह्यानामपि भावानां चातुर्विध्यं न विद्यते॥ १०